

ZIELONE FUNDUSZE DLA NGO

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Zasada DNSH i zasada zrównoważonego rozwoju

Kluczowe wymogi przy korzystaniu z Funduszy Europejskich dla organizacji pozarządowych z Podkarpacia. Prawidłowe zastosowanie tych zasad zwiększa szanse na sukces projektu i wspiera transformację w kierunku zrównoważonej przyszłości.

M by Maciej Kunysz

Agenda spotkania

Wprowadzenie do tematu

- Zasada zrównoważonego rozwoju
- Trzy filary zrównoważonego rozwoju
- Powiązanie z Funduszami Europejskimi

Zasada DNSH

- Wprowadzenie do koncepcji
- Cele środowiskowe
- Praktyczne zastosowanie
- Dokumentacja zgodności

Aplikacje praktyczne

- DNSH w programach dla Podkarpacia
- Zastosowanie w działaniach NGO
- Dyskusja i pytania

Zrównoważony Rozwój - Definicja i Znaczenie

Definicja wg Raportu Brundtland

Rozwój zaspokajający potrzeby teraźniejszości bez umniejszania szans przyszłych pokoleń na zaspokojenie ich potrzeb.

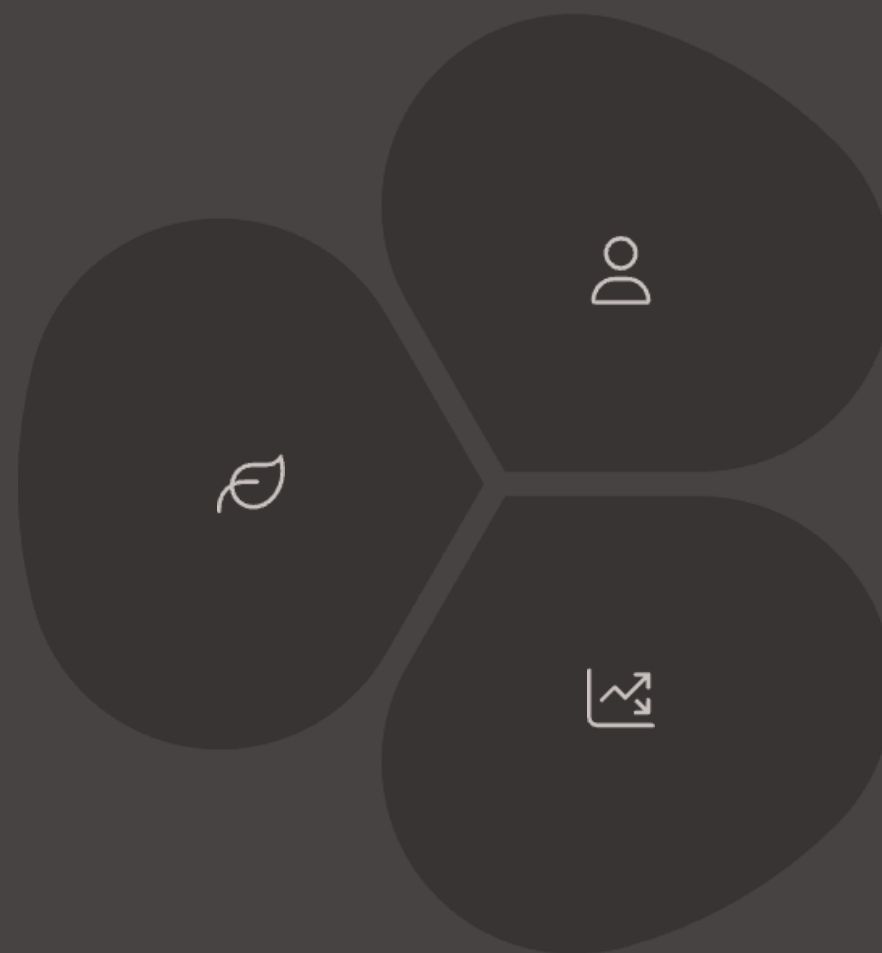
Kluczowe aspekty

- Integracja ekologii, społeczeństwa i ekonomii
- Równowaga między filarami
- Kontekst globalny i lokalny

Zrównoważony Rozwój w Praktyce - Trzy Filary

Filar Ekologiczny

- Ochrona środowiska i bioróżnorodności
- Racjonalne zarządzanie zasobami
- Redukcja zanieczyszczeń
- Działania klimatyczne

Filar Społeczny

- Równość szans
- Sprawiedliwość społeczna
- Dostęp do usług publicznych
- Partycypacja obywatelska

Filar Ekonomiczny

- Stabilny wzrost gospodarczy
- Efektywne wykorzystanie zasobów
- Zrównoważona produkcja
- Innowacje i konkurencyjność

Zrównoważony Rozwój w Sercu Polityk UE

Zasada horyzontalna UE

Zrównoważony rozwój stanowi podstawę wszystkich polityk Unii Europejskiej.

Europejski Zielony Ład

Strategia realizacji zrównoważonego rozwoju z naciskiem na aspekt ekologiczny.

Fundusze Europejskie

Główne narzędzie finansowania transformacji w kierunku zrównoważonej gospodarki.

Cele Zrównoważonego Rozwoju ONZ

Powiązanie działań UE z globalnymi celami Agendy 2030.

Zasada DNSH - Co To Znaczy "Nie Czyń Poważnych Szkód"?

Definicja DNSH

"Do No Significant Harm" - zasada nakazująca unikanie poważnych szkód środowiskowych.

Obowiązkowy wymóg

Zasada horyzontalna obowiązująca we wszystkich Funduszach Europejskich 2021-2027.

Główny cel

Zapewnienie, że projekty nie mają negatywnego wpływu na cele środowiskowe UE.

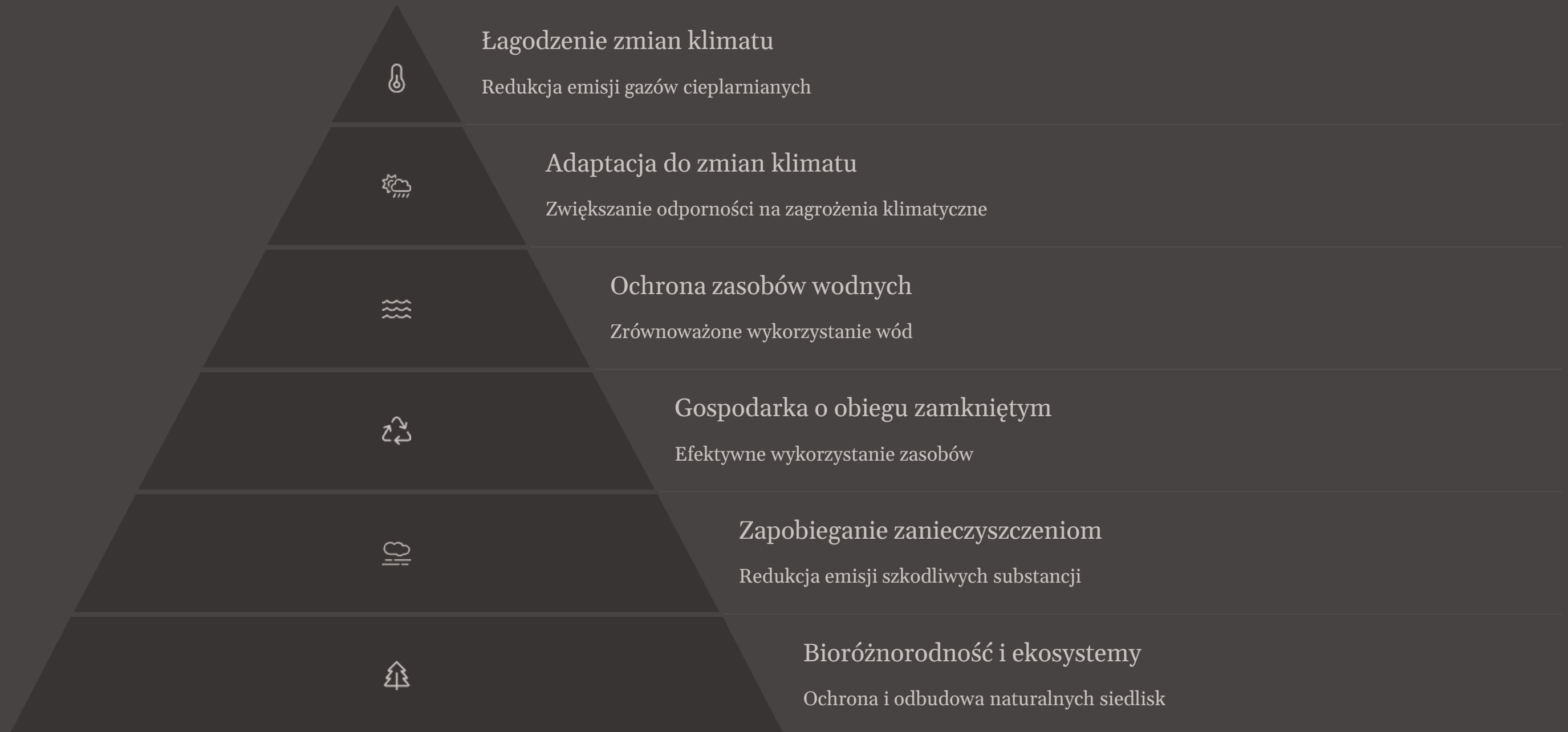

Wymóg formalny

Kluczowy element oceny merytorycznej i formalnej projektów aplikujących o środki.

Sześć Celów Środowiskowych Zasady DNSH

Jak ocenić zgodność z zasadą DNSH?

Identyfikacja

Określenie celów środowiskowych istotnych dla projektu

Analiza

Ocena potencjalnego wpływu projektu na każdy cel

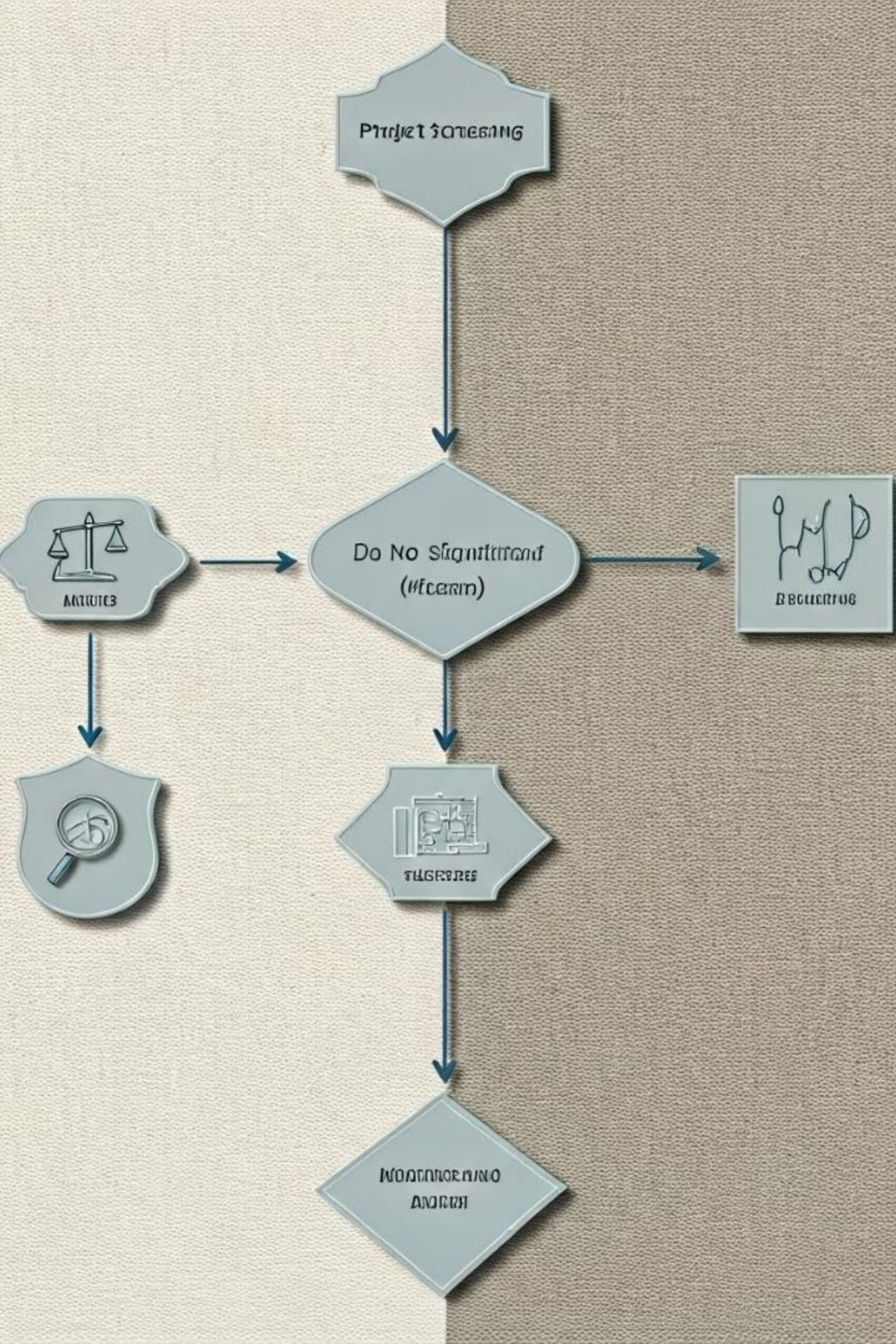
Uzasadnienie

Wykazanie braku szkodliwego wpływu lub jego minimalizacji

Dokumentacja

Przygotowanie odpowiednich załączników i deklaracji

Przykładowy proces oceny DNSH

1

Krok 1: Weryfikacja wstępna

Czy projekt może mieć wpływ na którykolwiek z sześciu celów środowiskowych?

2

Krok 2: Szczegółowa ocena

Dla celów z potencjalnym wpływem przeprowadź dogłębną analizę potencjalnych szkód.

3

Krok 3: Identyfikacja działań łagodzących

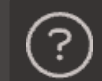
Jakie rozwiązania minimalizujące negatywny wpływ można zastosować?

4

Krok 4: Podsumowanie wyników

Przygotowanie deklaracji lub uzasadnienia zgodności z zasadą DNSH.

Pytania pomocnicze przy ocenie DNSH

Łagodzenie zmian klimatu

Czy projekt prowadzi do znaczących emisji gazów cieplarnianych?

Adaptacja do zmian klimatu

Czy projekt zwiększa podatność na ekstremalne zjawiska pogodowe?

Zasoby wodne

Czy projekt zagraża dobremu stanowi lub potencjałowi ekologicznemu wód?

Gospodarka obiegu zamkniętego

Czy projekt prowadzi do znacznej nieefektywności wykorzystania materiałów?

ENVIRONMENTAL IMPACT ASSESSMENT

WATER QUALITY

AIR QUALITY

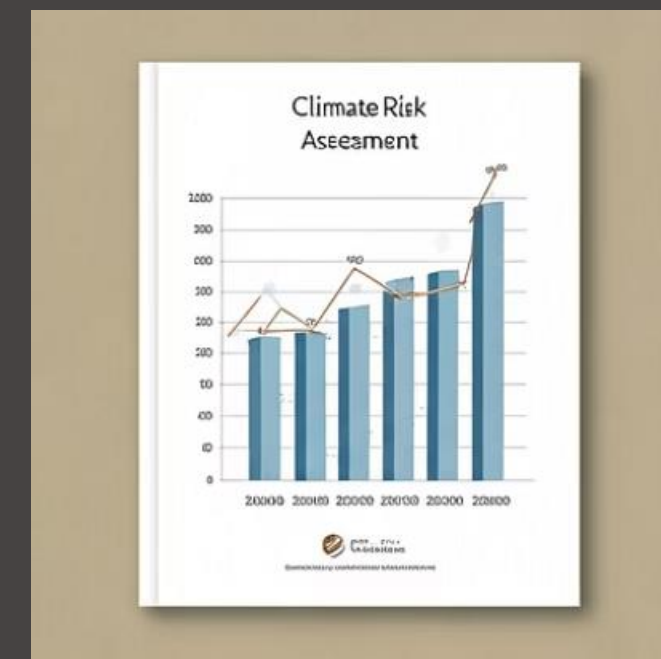
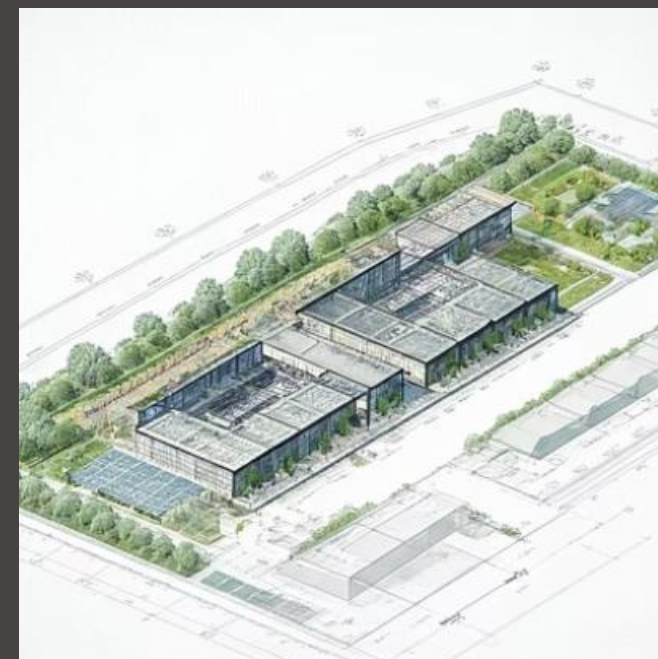
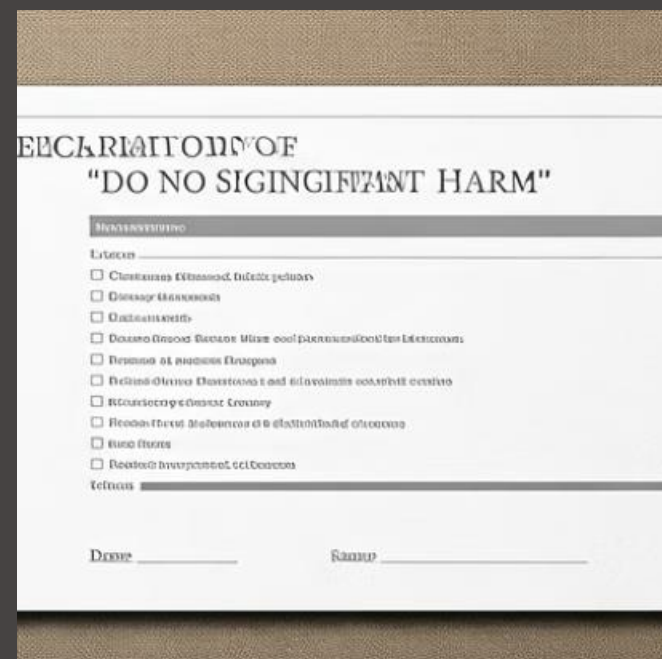
SOIL CONTAMINATION

SPECIAL CONSIDERATION

ENVIRONMENTAL QUALITY

BIOLOGICAL

Typowe dokumenty wymagane dla DNSH

Dokumentacja DNSH różni się w zależności od programu i typu projektu. Najczęściej wymagane są: deklaracja DNSH, ocena zgodności z celami środowiskowymi oraz opis działań minimalizujących potencjalne szkody.

Przykładowe działania łagodzące wpływ środowiskowy

1 Efektywność energetyczna

Wybór energooszczędnych urządzeń i rozwiązań technologicznych.

2 Gospodarowanie odpadami

Wdrożenie hierarchii postępowania z odpadami: redukcja, ponowne użycie, recykling.

3 Ochrona zasobów wodnych

Instalacja urządzeń oszczędzających wodę i systemów jej odzysku.

4 Ograniczanie emisji

Wybór niskoemisyjnych technologii i środków transportu.

Studia przypadków - Ocena DNSH

Typ projektu	Potencjalny problem	Rozwiązanie
Budowa centrum edukacyjnego	Wysokie zużycie energii	Zastosowanie OZE i standardów efektywności energetycznej
Wydarzenia kulturalne	Generowanie odpadów	Wdrożenie systemu segregacji i plan zero waste
Szlaki turystyczne	Wpływ na bioróżnorodność	Planowanie tras poza obszarami wrażliwymi, limity odwiedzających

Zasada DNSH w Funduszach dla Podkarpacia

Fundusze Europejskie dla Podkarpacia (FEP)

Wymóg zgodności z DNSH jako warunek dostępu. Szczegółowe wytyczne w dokumentacji konkursowej.

Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej (FEPW)

Ocena zgodności z zasadą DNSH na etapie oceny merytorycznej.
Wymagane oświadczenie wnioskodawcy.

Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FEnIKS)

Szczegółowa analiza DNSH dla projektów infrastrukturalnych.
Wymagana dokumentacja techniczna.

Praktyczne stosowanie zasady zrównoważonego rozwoju w NGO

W siedzibie organizacji

- Oszczędność energii i wody
- Redukcja odpadów
- Odpowiedzialne zakupy

W relacjach z interesariuszami

- Włączanie różnych grup
- Transparentność
- Etyczne działania

W realizacji projektów

- Ocena wpływu
- Minimalizacja szkód
- Długofalowe korzyści

Zasada zrównoważonego rozwoju w projektach społecznych

Edukacja i świadomość

Włączanie elementów edukacji ekologicznej w projekty społeczne.

Budowanie świadomości zrównoważonego rozwoju wśród beneficjentów.

Dostępność i włączenie

Projektowanie działań dostępnych dla wszystkich grup społecznych.

Przeciwdziałanie wykluczeniu i dyskryminacji.

Trwałość efektów

Planowanie długofalowych rezultatów projektu. Tworzenie struktur i mechanizmów zapewniających kontynuację działań.

Zasada zrównoważonego rozwoju w projektach kulturalnych

Zrównoważone wydarzenia

- Minimalizacja odpadów
- Oszczędność zasobów
- Dostępność dla wszystkich
- Transport niskoemisyjny

Dziedzictwo kulturowe

- Ochrona lokalnych tradycji
- Promocja różnorodności
- Edukacja międzypokoleniowa

Infrastruktura kultury

- Efektywność energetyczna
- Adaptacja istniejących obiektów
- Uniwersalne projektowanie

Zasada zrównoważonego rozwoju w projektach ekologicznych

Ochrona bioróżnorodności

Działania na rzecz zachowania i odtwarzania lokalnych ekosystemów.

Ekoinnowacje

Promowanie i wdrażanie innowacyjnych rozwiązań przyjaznych środowisku.

Partycypacja społeczna

Angażowanie mieszkańców w ochronę środowiska i edukację ekologiczną.

Współpraca instytucjonalna

Budowanie partnerstw z samorządami, biznesem i innymi NGO.

Zielone biuro - praktyczne wskazówki

Energooszczędność

Wykorzystanie naturalnego światła. Energooszczędne urządzenia i oświetlenie. Wyłączanie sprzętu po pracy.

Gospodarowanie odpadami

System segregacji odpadów. Kompostowanie bioodpadów. Ponowne wykorzystanie materiałów biurowych.

Odpowiedzialne zakupy

Wybór produktów z certyfikatami ekologicznymi. Materiały z recyklingu. Ograniczenie jednorazowych produktów.

Zrównoważone wydarzenia - lista kontrolna

1 Planowanie

Wybór dostępnej lokalizacji. Oszacowanie śladu środowiskowego. Zaplanowanie działań minimalizujących.

2 Realizacja

Segregacja odpadów. Catering lokalny i sezonowy. Rezygnacja z jednorazowych naczyń.

3 Komunikacja

Informowanie o ekologicznym charakterze. Zachęcanie uczestników do współdziałania. Przekazywanie dobrych praktyk.

4 Ewaluacja

Monitorowanie wskaźników. Zbieranie opinii uczestników. Wyciąganie wniosków na przyszłość.

Praktyczny przykład - Centrum edukacji ekologicznej

60%

Redukcja zużycia energii

Dzięki zastosowaniu rozwiązań pasywnych i odnawialnych źródeł energii.

80%

Wykorzystanie wody deszczowej

System zbierania i wykorzystania wody opadowej do celów gospodarczych.

100%

Dostępność

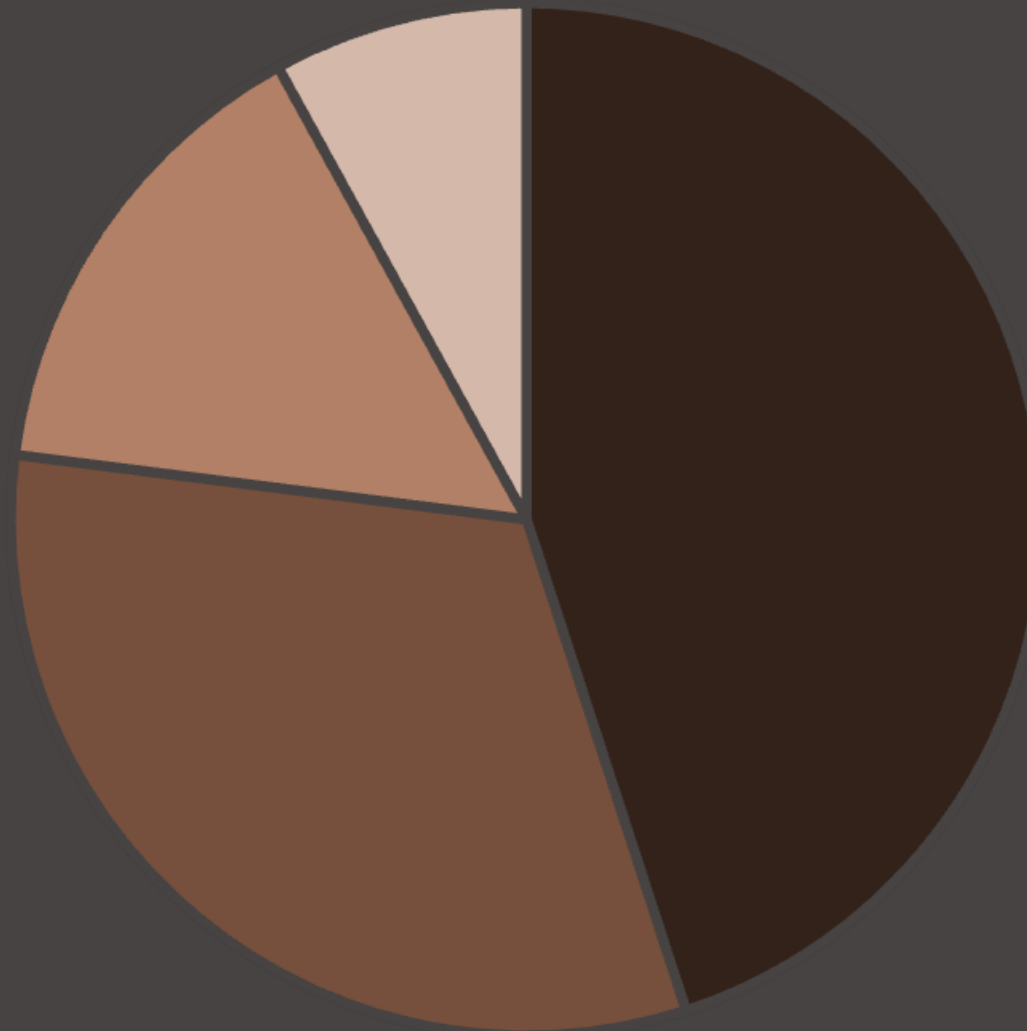
Pełna dostępność obiektu dla osób z różnymi niepełnosprawnościami.

5000

Odbiorców rocznie

Liczba uczestników warsztatów i wydarzeń edukacyjnych.

Praktyczny przykład - Zrównoważony festiwal

■ Odpady do recyklingu ■ Kompostowalne ■ Do ponownego użycia ■ Odpady zmieszane

Dzięki zastosowaniu zasad zero waste, festiwal kulturalny znacząco ograniczył ilość odpadów trafiających na składowisko. 85% materiałów zostało poddanych recyklingowi, kompostowaniu lub ponownemu wykorzystaniu.

Przykładowe projekty spełniające zasadę DNSH

Miejskie ogrody społeczne

Promują bioróżnorodność. Ograniczają emisję CO₂. Wspierają lokalną produkcję żywności. Integrują społeczność lokalną.

Infrastruktura rowerowa

Redukuje emisje transportowe. Promuje aktywny tryb życia. Poprawia dostępność komunikacyjną. Nie ingeruje w ekosystemy.

Edukacja terenowa

Podnosi świadomość ekologiczną. Wykorzystuje naturalne środowisko bez jego degradacji. Wspiera ochronę lokalnej przyrody.

Najczęstsze błędy przy ocenie DNSH

Zbyt powierzchowna analiza

Ogólnikowe stwierdzenia zamiast konkretnej analizy specyficznej dla projektu.

Pominięcie pośrednich oddziaływań

Skupienie się tylko na bezpośrednich efektach, ignorowanie długofalowych konsekwencji.

Brak działań łagodzących

Niedostateczne zaplanowanie sposobów minimalizacji potencjalnych szkód środowiskowych.

Niedostateczna dokumentacja

Brak dowodów potwierdzających przeprowadzoną analizę i wyciągnięte wnioski.

Pytania kontrolne przed złożeniem wniosku

Przed złożeniem wniosku zadaj sobie następujące pytania: Czy przeanalizowano wszystkie cele środowiskowe? Czy zidentyfikowano potencjalne negatywne oddziaływania? Czy zaplanowano odpowiednie działania łagodzące? Czy przygotowano wymaganą dokumentację?

Korzyści ze stosowania zasad zrównoważonego rozwoju

Korzyści środowiskowe

- Zmniejszenie zużycia zasobów
- Redukcja emisji i zanieczyszczeń
- Ochrona lokalnych ekosystemów
- Adaptacja do zmian klimatu

Korzyści społeczne

- Poprawa jakości życia
- Większa dostępność i włączenie
- Budowanie świadomości
- Wzmacnianie więzi społecznych

Korzyści organizacyjne

- Większa skuteczność projektów
- Lepszy wizerunek organizacji
- Nowe możliwości finansowania
- Zgodność z wymogami prawnymi

Przyszłość zasady DNSH w Funduszach Europejskich

Rozszerzenie zakresu

Obejmowanie większej liczby programów i typów projektów.

Bardziej szczegółowe kryteria

Doprecyzowanie wymogów i wskaźników oceny.

Wzmocniona weryfikacja

Dokładniejsze kontrole i monitoring zgodności.

Więcej wsparcia

Lepsze narzędzia i wskazówki dla wnioskodawców.

Gdzie szukać pomocy?

Dokumenty i wytyczne

Oficjalne dokumenty programowe. Poradniki opracowane przez instytucje zarządzające. Wytyczne Komisji Europejskiej.

Punkty konsultacyjne

Punkty informacyjne Funduszy Europejskich. Doradcy w instytucjach pośredniczących. Eksperti branżowi.

Współpraca NGO

Sieci organizacji pozarządowych. Wymiana doświadczeń i dobrych praktyk. Wspólne inicjatywy edukacyjne.

Zasoby edukacyjne i dobre praktyki

Publikacje i poradniki

- Przewodniki techniczne KE dot. DNSH
- Zbiory dobrych praktyk zrównoważonego rozwoju
- Raporty tematyczne i analizy przypadków

Szkolenia i webinaria

- Cykliczne szkolenia organizowane przez instytucje zarządzające
- Webinaria eksperckie
- Warsztaty praktyczne dla NGO

Narzędzia online

- Kalkulatory śladu węglowego
- Interaktywne przewodniki oceny DNSH
- Bazy wiedzy i studiów przypadku

Podsumowanie i zachęta do działania

Zrozum zasady

Poznaj dokładnie wymogi zrównoważonego rozwoju i DNSH. To fundament skutecznego aplikowania o środki.

Wprowadź zmiany organizacyjne

Zacznij od własnej organizacji. Małe kroki prowadzą do dużych zmian.

Projektuj świadomie

Planuj projekty z myślą o zrównoważonym rozwoju od samego początku.

Dziel się wiedzą

Edukuj swoich partnerów i beneficjentów. Buduj sieć współpracy na rzecz zrównoważonej przyszłości.

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

